

Matumizi ya HBF, DHFF na RBF- Mafanikio, changamoto, Mapendekezo

Dkt. Anna Nswilla

Mkr. Msaidizi Huduma za Afya

OR- TAMISEMI

MFUKO WA AFYA WA PAMOJA (HBF)

HBF, DHFF & RBF

- Mafanikio- mara ya kwanza
- Changamoto
- Ufumbuzi/ mapendekezo

Fedha za Mfuko wa Afya wa Pamoja Ruzuku

- Fedha za HBF zilikuwa zinatolewa kwa muda mrefu bila kuwa na upimaji wa mafanikio
- Kuanzia mwaka 2016/2017 Makumbaliano ya yametolewa kati ya Serikali na Wadau wanaochangia fedha za Mfuko wa Pamoja wa Afya (HBF)
- Fedha zitatolewa ikiwa vigezo vya mafanikio kwa matokeo vitafikiwa vilivyotolewa kwenye score card katika Mkataba wa makubaliano.

Utolewaji wa fedha za Mfuko wa Afya wa Pamoja: (*HBF*)

Fedha za HBF zinapatikana na ufaulu wa viashiria vya matokeo kama ifuatavyo:-

- Fedha za Mfuko wa Afya wa Pamoja (HBF) hutolewa katika mafungu mawili; fungu la jumla (**Base tranche**) linalotokana na Viashiria muhimu ambavyo lazima vifaulu na fungu la pili linahusu ufaulu wa viashiria vya matokeo (**Performance tranche**)

- Fungu la kwanza:- Uimarishaji wa utekelezaji (**Base Tranche**);

- ✓ Linahusu kufaulu viashiria vya matokeo vilivyoainishwa kwa mwaka katika ngazi zote Wizara, Mikoa, Halmashauri na vituo vya huduma: viashiria hivyo vinahusu uimarishaji katika utekelezaji ambavyo vinajumuisha:-

Utolewaji wa fedha za HBF...

- ✓ **viashiria vya uimarishaji katika utekelezaji:-**
 - Mgao wa Bajeti ya sekta ya Afya katika pato la bajeti ya Taifa
 - Ufaulu wa Mipango ya CCHP kwa uhakiki wa mara ya kwanza kwa uzito wa asilimia 70%
 - Mpango wa utekelezaji wa taarifa ya hoja za ukaguzi za CAG wa OR TAMISEMI na WAMJW uwe tayari katika kipindi cha miezi miwili baada ya CAG kutoa taarifa yake kwa Umma.
 - Asilimia ya Vituo vya kutolea huduma za Afya kuwa na Benki Akaunti zilizofunguliwa kwa mwongozo wa Wizara ya Fedha na Mipango -
Utilization Rate

Utolewaji wa fedha za HBF...

- Asilimia ya vibali vilivyotolewa vya ajira kuwapanga watumishi kwenye vituo vya Afya ya Msingi katika Mikoa 9 ambayo ilikuwa na upungufu mkubwa wa watumishi (Geita, Shinyanga, Simiyu, Mwanza, Kagera, Mara,
- Asilimia ya ukamilishaji wa uhakiki wa vituo vya huduma za afya kwa kuweka daraja la Nyota (Star rating)

Mgawanyo wa Fedha

Mgao wa Fedha katika Halmashauri :

- Mgawanyo wa Fedha kwa Halmashauri ni kulingana na Mwongozo wa CCHP kwa kufuata fomula
 - (idadi ya watu 60%,
 - Umaskini 10%,
 - Vifo vya watoto chini ya miaka mitano 10%
 - Mazingira ya Halmashauri (Capped land area) 20%

Mgawanyo wa Fedha

- Mgawanyo kwa cost centre;
- CHMT-15%;
- Hospitali ya Wilaya - 25%;
- VAH – 10%;
- Kituo cha Afya- 20%;
- Zahanati -25% na
- Jamii- 5%

Mgawanyo wa fedha...

Mgawanyo kwa kituo:

Mgao wa fedha katika vituo unatumia fomula ambayo inazingatia;

- utilization 50%, - **Hapatakuwa na exemption**
- service area 30%,
- Distance to HQ-20%) - (DHFF Guide)

Fedha za VAH, DDH,CDH) zimeingizwa kwenye akaunti ya CHMT- uwajibikaji

Mapato yanatokana na Ufaulu

- Kila kiashiria kimepewa uzito (Score) unaotumika ambapo kifaulu kinahesabiwa kwa uzito huo
- Kutokana na matokeo yaliyopo kwenye DHIS2 mwaka Jana 2017/18 bajeti ya matokeo ya ufaulu viashiria ilikuwa base bilioni Tshs. **909** na Performance bilioni Tshs. **49.4** Jumla zilikuwa Tshs. **140.4**
- Mwaka 2018/19 Base ni Tshs.bil. **91.7** na Performance bil. **42.9**. Jumla bil.**134.7**. Baada ya Verification

HBF..

- Fedha zinaweza kutumika kwa namna tofauti (Flexible) kulingana na vipaumbele vya wakati husika;
 - ✓ Mfano katika mwaka wa fedha 2017/18 jumla ya
 - ✓ Tshs. bil 132 zilitolewa kwa ajili ya utekelezaji wa mipango ya Halmashauri 184 nchini,
 - ✓ Tshs bil 93.5 kwa ajili ya ukarabati/ujenzi wa vituo 210
 - ✓ Tshs. Bil 38.2 ununuzi wa vifaa tiba kwa vituo vinavyokarabatiwa.

Changamoto

- Kupungua kwa fedha za HBF

Changamoto

- Ubora wa takwimu
- Upungufu wa watumishi wameajiriwa – **6,180**
- RHMT & CHMT kutovijua viashiria vya ufaulu wa matokeo (HBF Scorecard) **mafunzo walipata**
- Kutokujua kama Fedha HBF zinatolewa kwa matokeo **Mafunzo ya siku moja**
- Mgawanyo wa fedha unatokana na utekelezaji wa huduma kwa matokeo
- DMOs wengi ni wageni hawana uelewa wa utaratibu wa fedha za HBF **wanaendelea kuelimishwa**

UPELEKAJI WA FEDHA ZA AFYA KATIKA VITUO VYA HUDUMA (DHFF)

DHFF

- **Lengo:**
- kuboresha huduma za Afya katika ngazi ya Afya ya Msingi
- Kupeleka madaraka ngazi ya chini zaidi ya Halmashauri
- Urahisi wa kupata dawa, vifaa na vifaa tiba
- Kuongeza uwajibikaji katika ngazi zote
- Kuwa na motisha katika ngazi ya Afya ya Msingi

Conditions za kuanzisha DHFF

- Usimamizi wa matumizi ya fedha za DHFF
 - Ajira ya mkataba- kibali kutoka Utumishi
 - Tuliangalia mwanzo na mwendelezo- wa mapato ya ndani yatakayoweza kumlipia Msaidizi wa Hesabu za DHFF na fedha za vyanzo vingine (
 - Akaunti zote za vituo vya huduma ziwe ni zile zilizofunguliwa kwa kuzingatia Sheria ya Fedha

Mapato ya fedha za uchangiaji

- Uchambuzi ulifanyika na umeendelea kufanyika:
 - Halmashauri **18** kati ya 161 (11.2%) - Papo kwa Papo
 - Halmashauri **10** kati ya 161 (6.2%) Mfuko wa Afya ya Jamii (CHF),
 - Halmashauri **6** kati ya 161 (3.7%) Mfuko wa Taifa wa Bima ya Bima ya Afya (NHIF).

Mapato ya fedha za uchangiaji...

- Halmashauri 5 (3.1%) kati ya 161 zilizoonyesha utendaji chanya katika ukusanyaji wa mapato katika vyanzo vyote vitatu vya mapato.
- Hizi ni Iringa MC, Longido DC, Masasi DC, Misenyi DC na Mpanda MC.
- Ukusanyaji wake ni mzuri

Uimarishaji wa usimamizi wa fedha katika MSM

- Kuanzishwa kwa mifumo ya kielektroniki ya usimamizi wa fedha (FFARS)
- Mafunzo kwa timu za mikoa, Halmashauri na vituo vya huduma
- Ajira ya Wahasibu 535
- Ufunguzi wa Akaunti za benki kupitia hazina
- Miongozo ya usimamizi wa fedha na manunuzi kwa ngazi ya vituo

Uimarishaji wa usimamizi..

- Kuimarisha makusanyo ya mapato yatokanayo na uchangiaji wa huduma za afya ili kuongeza uwezo wa vituo kujitegemea na kuboresha huduma
- Sheria ya Fedha ya Mwaka 2001 na marekebisho yake ya mwaka 2004 kifungu cha 15 na kanuni namba 155 ili zisikatwe gharama za uendeshaji (bank charges) na benki za biashara.

Hatua za kuongeza makusanyo

- Kuweka makisio na malengo ya ukusanyaji wa mapato
- Kuhakiki na kuchambua taarifa za makusanyo katika ngazi za Vituo, Halmashauri, Mkoa

Mapato na matumizi ya fedha za mfuko wa pamoja wa afya - HBF

- Utaratibu wa kupeleka fedha moja kwa moja kwenye vituo vya kutolea huduma za afya (DHFF)
- Utaratibu ulianza mwaka wa fedha 2017/2018 na vituo vimepelekewa fedha za HBF kwa robo zote nne
- Jumla ya Shilingi **69.1** zimepelekwa kwenye akaunti za vituo **5,140 (Mfumo wa FFARS)**

Mapato na Matumizi ya hbf kwenye FFARS

- Kati ya fedha zote Tshs. bilioni **69.1** zilizotolewa za HBF kwenda kwenye vituo **5,140** (Hospitali, Vituo vya Afya na Zahanati) vinavyomilikiwa na Halmashauri,
- Tshs.bil **67.4 (97.6%)** Juni 2018 ndizo zilizoingizwa kwenye mfumo, ikilinganishwa **bil 34.5 (63.46)%** Machi 2018, **bil.34.5(38.9) %** Feb. 2018

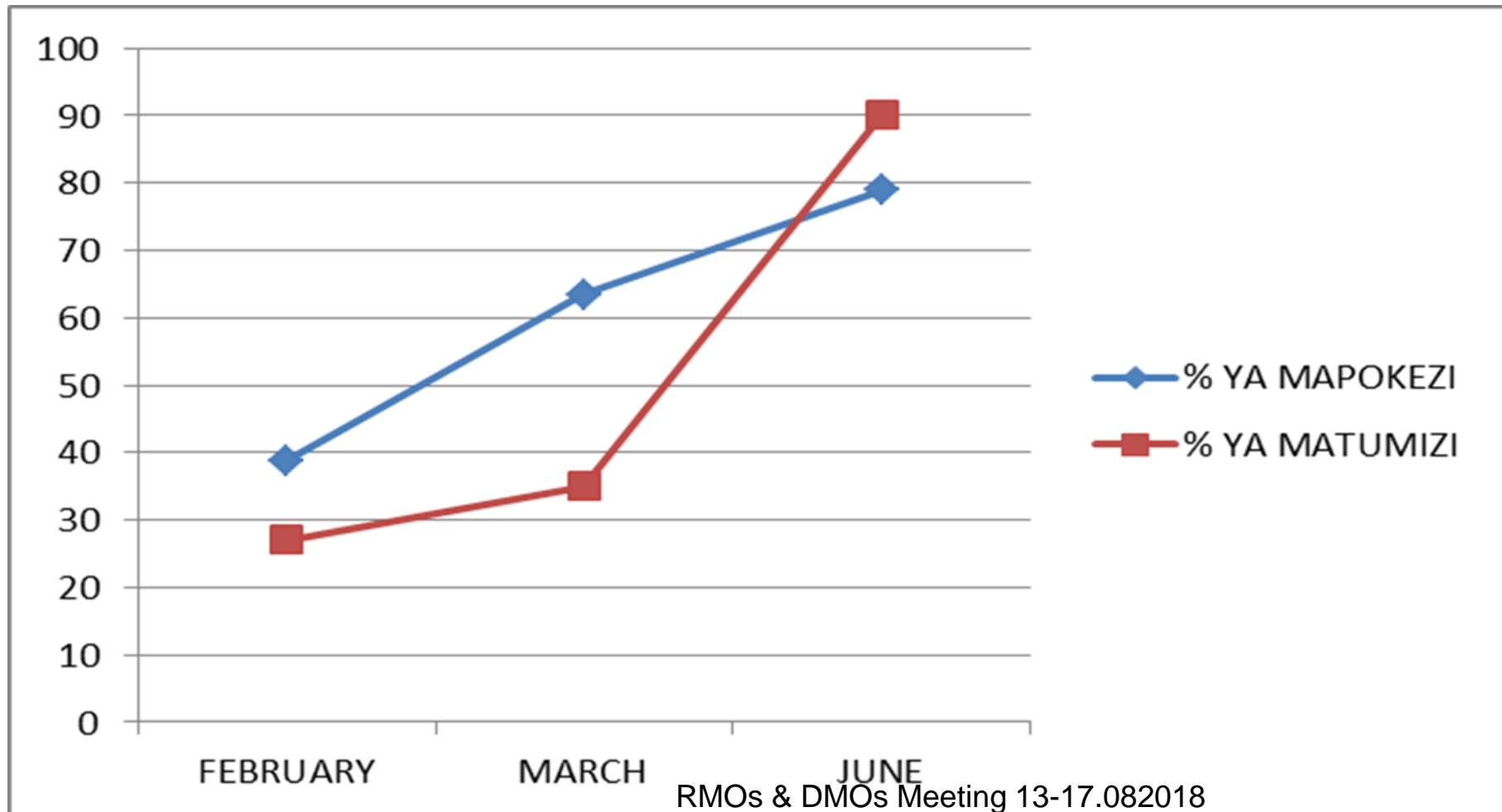

Mwenendo wa HBF...

- Aidha Tshs. Billion **1.7** kati ya Shilingi **69.1** sawa na asilimia **2.4** zilizotumwa kwenye Halmashauri hazikupokelewa kwenye mfumo wa FFARS.

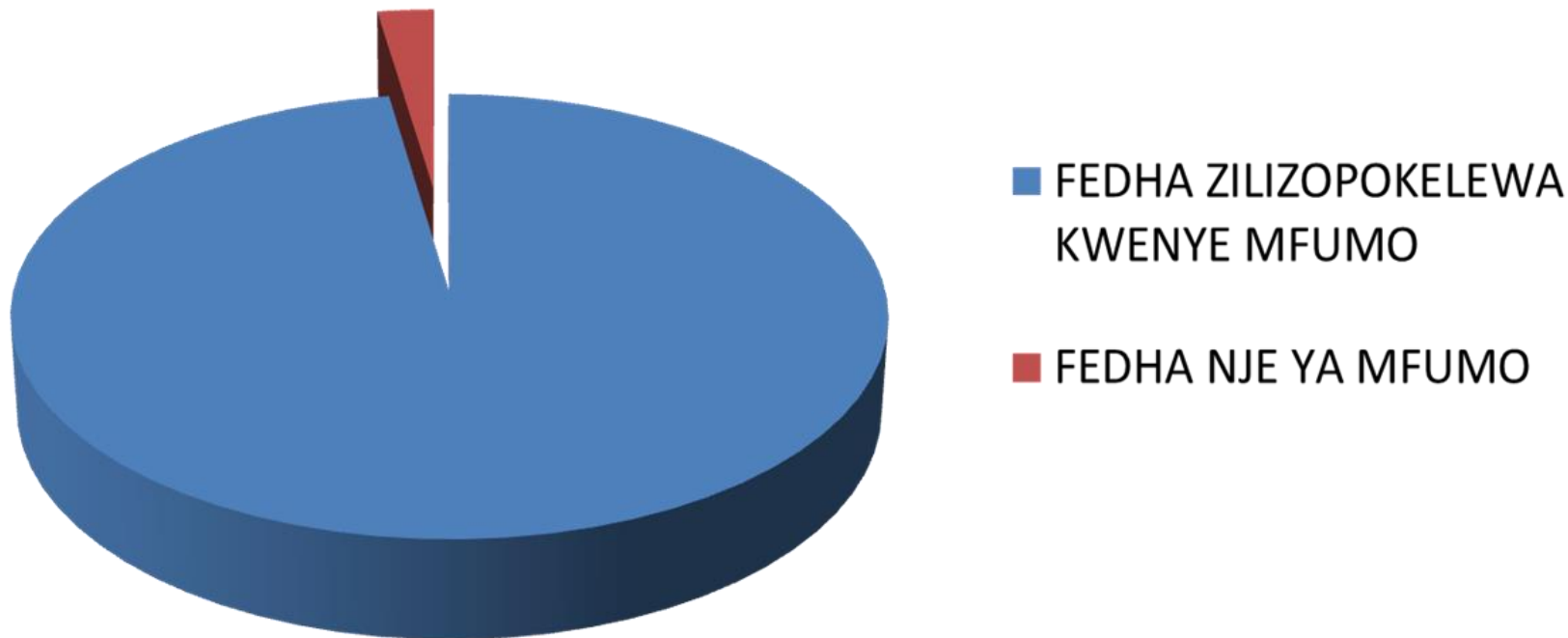

Mapato na Matumizi ya HBF kwenye FFARS

Fedha zilizopokelewa kwenye FFARS

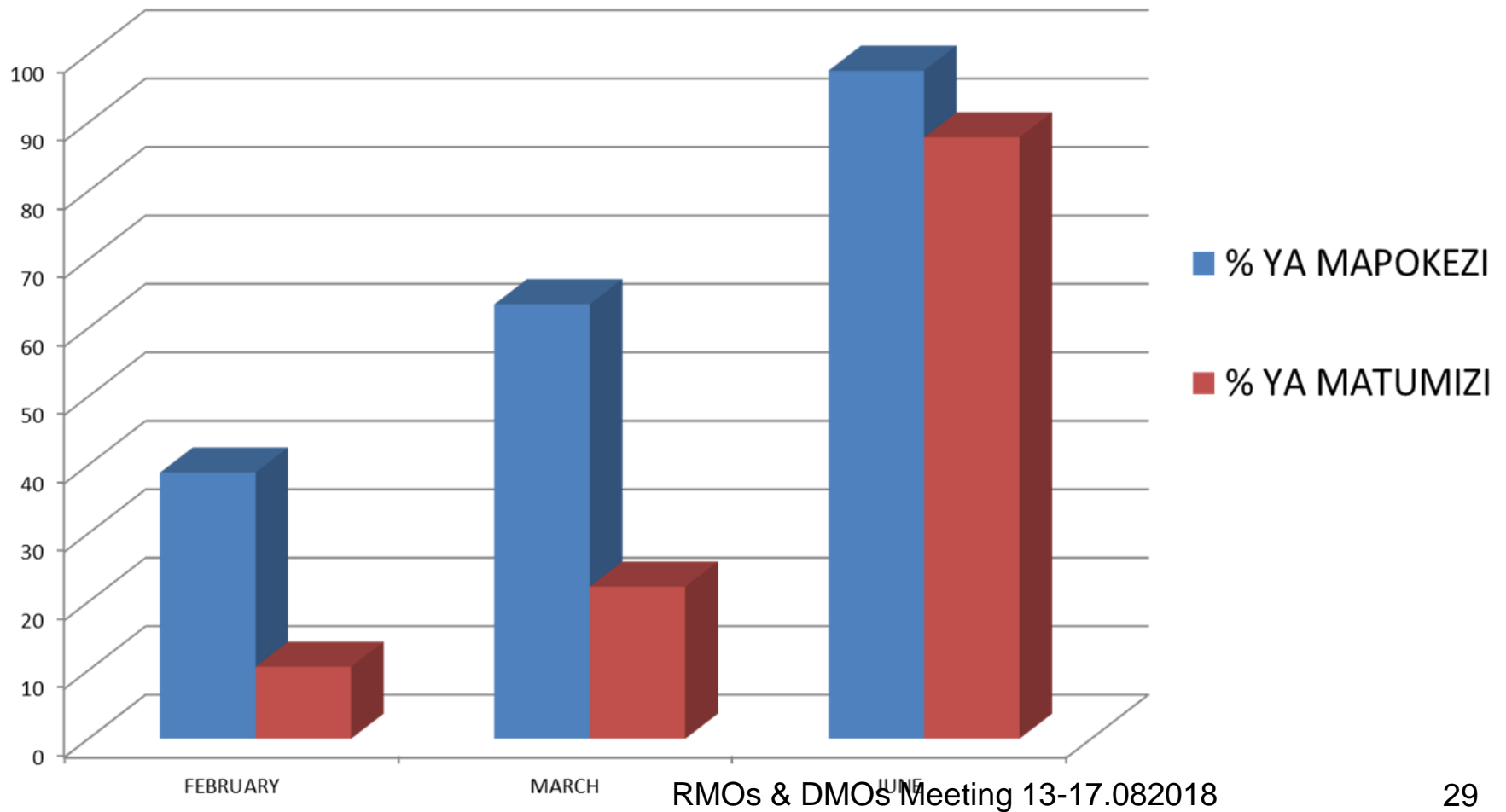

Zilizopokelewa vs zilizotumika

- Kati ya mapokezi ya Tshs bilion **67.4** zilizoingizwa kwenye mfumo, ni Tshs bilion **60.7** (90%) ndizo zilizotumika hadi tarehe 30/06/2018 ikilinganishwa na **35%** Machi **27%** mwezi Februari.
- Aidha, mpaka tarehe 30/06/2018 vituo **5,101** kati ya vituo **5,140 (99.3%)** vilivyoingiza fedha kwenye mfumo vilikuwa vimefanya matumizi kupitia mfumo,

Fedha zilizopokelewa na zilizotumika

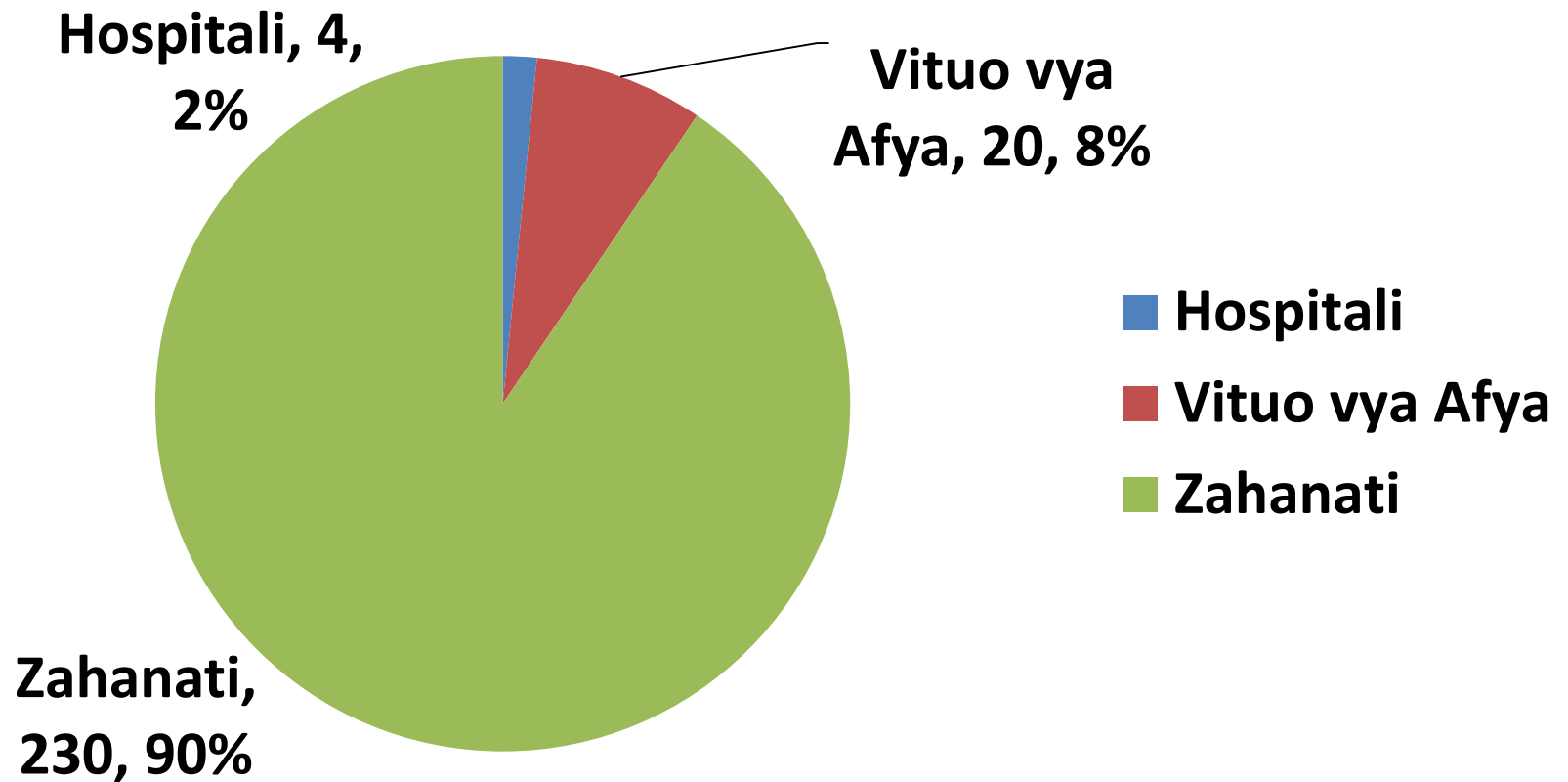

Fedha zilizotumika

- Kati ya vituo **5,140** ni vituo **1,681** (32.7%) ambavyo vilitumia fedha zote zilizoingizwa kwenye mfumo kwa asilimia 100 (Hospitali 12, Vituo vya Afya 106 na Zahanati 1,563). Vituo 254 kati ya vituo **5,140** (4.9%) vilitumia fedha zilizoingizwa kwenye mfumo chini ya asilimia 50 (Hospitali 4, Vituo vya Afya 20 na Zahanati 230)

Vituo vilivyotumia fedha chini ya 50%

Matumizi nje ya utaratibu

- Aidha, sehemu ya fedha zilizopokelewa na vituo, zimetumika kulipa posho ambazo ni kinyume na mwongozo wa HBF. Mfano
- Jumla ya Shilingi **168,583,862.19** zilitumika kulipa *Sitting Allowances, Responsibility allowances, Installation Insurance, Taxes Levied by other level of government, Other short term time loans,*

Matumizi nje ya utaratibu...

- *Outfit Allowances, Capitation Cost, Veterinary Drugs and Medicine, Local Staff Salaries, Gift and Prizes, Entertainment, Leave Travel, Local Staff Salaries, Special Allowances, Subsistence Allowances, Health Transfers, HSBF and HSDG*

Mapendekezo

- Kusimamia na kuhakikisha fedha zinatumiwa kwa kufuata mipango, miongozo na taratibu za fedha
- Kuhakikisha matumizi ya fedha yanaendana na hali ya upatikanaji wa huduma (value for money)
- Kuendelea kuwajengea uwezo watumishi wa vituo vya kutolea huduma za afya

Mapendekezo

- Kwendelea kurekebisha mfumo,
- Vifungu vya malipo,
- Upatikanaji wa vifaa vya kielektroniki

- Kuimarisha makusanyo kwa ajili ya kuja kuwalipia wasaidizi wahesabu walipo katika vituo vya Afya.

MPANGO WA MALIPO KWA UFANISI (RBF)

Utekelezaji wa RBF

- **Majaribio**
- Kahama(Hospitali ya Kahama)-2015
- Halmashauri ya wilaya ya Kishapu-2015
- **Mradi ulienezwa**
 - Halmashauri zote za Mkoa wa Shinyanga-Jan, 2016
 - Mkoa wa Mwanza-April, 2016
 - Mkoa wa Pwani-Oktoba, 2016
 - Mkoa wa Simiyu-Jan, 2017
 - Mkoa wa Tabora-Jan, 2017
 - Kigoma, Kagera, na Geita-Jul, 2017
 - Kanda za Bohari za MSD (Central, Mwanza, Muleba , Dar na Tabora) pia zinatekeleza mpango wa RBF

Mafaniko na changamoto za RBF

Mafaniko

- Kuongezeka kwa ubora wa huduma za afya kwa vigezo vya upimaji nyota (SRA)
 - ✓ Nyota 0 zimepungua kutoka 42.9%-3.2%
 - ✓ Nyota 2, zimeongezeka kutoka 9%-49.6%
 - ✓ Nyota 3+ zimeongezeaka kutoka 0.8%-24.4%

Changamoto

- RBF kuto kutekelezwa kwa nchi nzima
- Kuchelewa Kupelekwa kwa fedha kwenye vituo vya kutolea huduma za afya
- Changamoto ya matumizi na uingizaji wa fedha kwenye Mfumo wa FFARS
- Uendelevu wa Programu baada ya Mdau kuondoka

Mapendekezo ya RBF

Ili kutatua changamoto ya ucheleweshaji fedha:

- ✓ Kupitia mfumo kwa ajili ya kuboresha utaratibu wa utoaji fedha kwa urahisi
- Mafanikio yaliyopatika kutokana na utekelezaji wa mradi wa RBF yatekelezwe nchi nzima, kwa kuunganisha RBF vyanzo mbalimbali vya fedha (CHF, NHIF, OC, HBF) katika utekelezaji wa huduma za afya katika kituo kupitia DHFF kwa kutumia upatikanaji wa fedha kwa matoke ya ufanisi

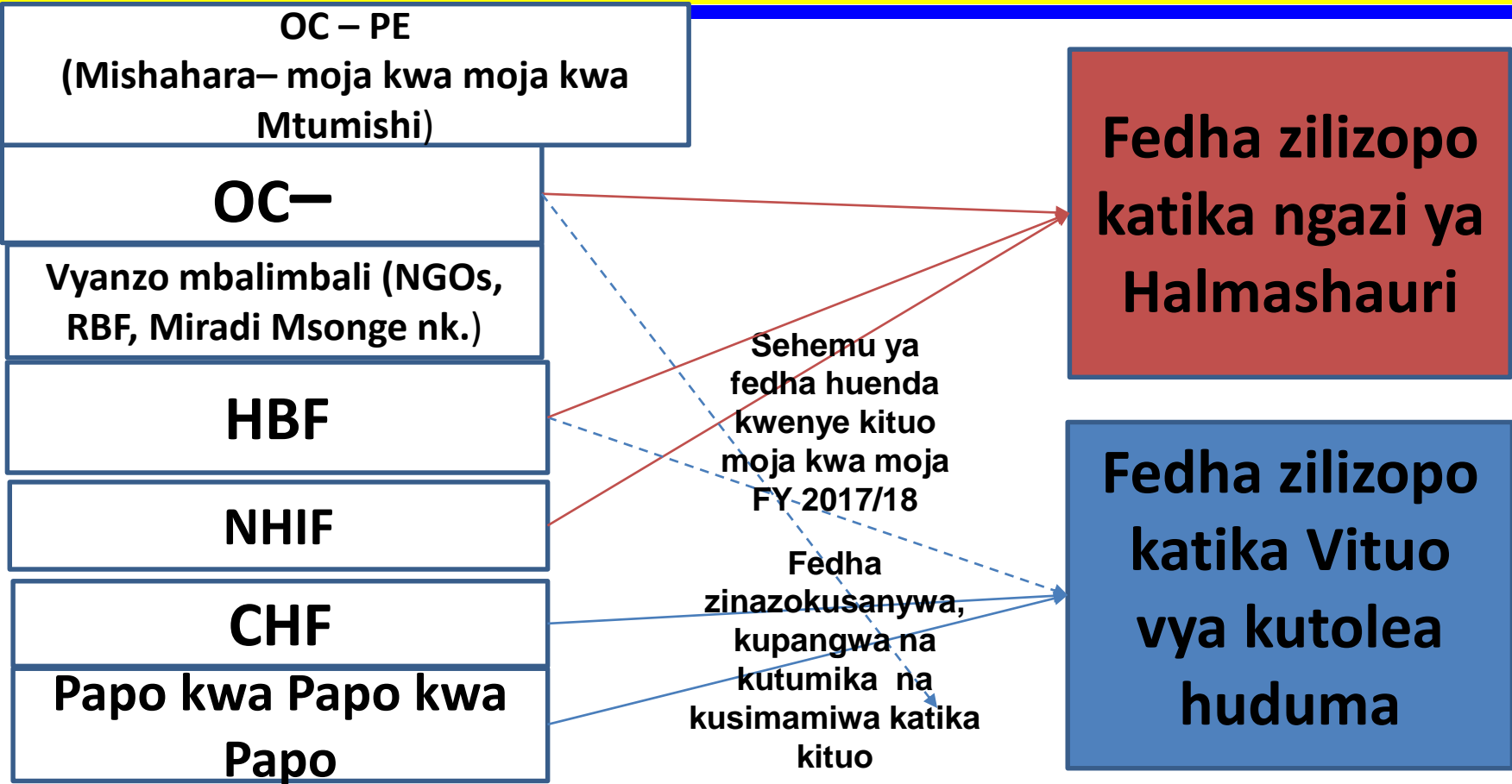
- Vyanzo vyote vya fedha zote hupitia katika mpango wa Afya wa Kituo kwa utaratibu wa DHFF na hatimaye fedha zote kuingizwa kwenye mfumo wa FFARS kabla ya kutumia
- Mikoa na Halmashauri zifanye ufuatiliaji wa karibu kuhakikisha kasi ya matumizi ya fedha zinaongezeka na ubora wa huduma unatokea

Ili kuhakikisha kunakuwa na uendelevu:

- ✓ Ni kuhakikisha afua zinainginwa kwenye mipango ya vituo na hatimaye kwenye Mpango wa CCHP
- ✓ Kuimarisha na kusimamia makusanyo na matumizi ya CHF, NHIF/TIKA, n.k

Bajeti yote ya Afya katika MSM

**ASANTE KWAZA
KUNISIMIZWA**